

אשרי ותהלה

נתיבי-עם נא

נתיבי-עם סימן נ"א, סעיף א' מביא את "הגמרא (ברכות ד.): : איתא, כל האומר תהלה לדוד שלוש פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא".

מסבה זאת "תקנו לאומרו שלוש פעמים". מדוע שלוש, כי "אי אפשר שלא יכוון פעם אחת." . יש לאדם הזדמנות באמירה הראשונה לכוון ואם לא כיוון יש לו האפשרות לכוון בשניה ואם גם זה התחמק ממנו יכוון בפעם השלישית. ומשום כך, מעיר המחבר: "נוהגים לומר באשרי שלפני קדושא דסדרא ושלפני מנחה (מוסיפים) פסוק יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך. שהוא כעין בקשה "שתתן בלבנו לכוון בשניה או בשלישית" (כבנתיבי-עם).

התוספת של הפסוק המקדים, יהי חסדך וכו', מוסברת בכך שזו תחינה הנפרשת לפני ה' לעזור לנו לכוון בתפלה. האם נסיק מכך שגם שני הפסוקים הפותחים (מ אשרי וכו', שאינם שייכים למזמור קמ"ה) יש בהם כעין תפלה, לקראת אמירת המזמור תהלה לדוד?

אנו רואים כי בדורות הגמרא נקרא המזמור בשמו המקורי (תהלים קמ"ה) תהלה לדוד ולא אשרי, כשגור בפינו מקדמת דנא. אין לי ידיעה ברורה מתי נוספו הפסוקים הפותחים: "אשרי יושבי ביתך" וכו' (ממזמור פ"ד) ו-"אשרי העם שככה לו" וכו' (ממזמור קמ"ד), אבל ראוי להתחקות אחר הכוונה של חכמינו, מימי קדם, שקבעו זאת. שאולי יש בפסוקים האלה גם כן מעין תפלת-הכנה לקראת קריאת המזמור. התרוץ הזה אינו מסביר מדוע הוסיפו גם לסופו עוד פסוק סוגר "ואנחנו נברך י-ה מעתה ועד עולם, הללויה" (ממזמור קט"ו). לא נראה חס ושלום שיש פה כעין שיפוץ של שירת דוד המלך. לכן ננסה ליחס להוספות ברישא ובסיפא כעין מסגרת התוחמת את המזמור הזה. כי

הוא מזמור חשוב ורב תוכן מאין כמוהו בתהילים ולי נראה כי הוא המזמור היחיד והמיוחד שבמזמורים.

מי יעז לשנות למשל את המקור הפותח בתהלה לדוד ומסיים בתהלה לה'. זה פשוט לא יתכן. זו דוגמא מוחצת לשלמות : התחלה וסיום באותה לשון ממש..

אין כאן המקום לפרש את תוכנו העמוק והרחב של המזמור הזה. הבנוי גם על האלפא ביתא (חסרה האות נו"ן). אבל בהחלט "מותר" להדגישו. שבאמירת המזמור הזה יש לכוון בכל פסוק ופסוק, כפי שאנו מונחים, לקראו בכוונה. ואם זה קשה לבן אנוש מצוי הקפיד השולחן ערוך (סימן נ"א, סעיף ז') "צריך לכוון בפסוק " פותח את ידיך " (פסוק ט"ז). [במחילה, הייתי קורא בעל-פה כמוסיף את המילה לפחות. לפחות לכוון בפסוק הזה] ומה היא הכוונה בפתיחת הידים שלנו. היא פשוט כמו, להבדיל, שחקן כדורסל הפותח את ידיו לקבל את הכדור הנשלח אליו, הוא מכוון ידיו תמיד לקלוט את הכדור. הקב"ה שולח לנו את השפע הגדול וכל אשר עלינו לעשות הוא לפתוח את ידינו ולקבל אותו, באהבה לה' ובתודה לו. כנאמר בנתיבי-עם (סוף סעיף ז') "כאשר יחלנו לך לחיי העולם הבא להדבק בך".

ונסכם: באו הפסוקים הנזכרים לשמש כמו **מדגש (= "מרקר")** הצובע את החשוב. מזמור תהלה לדוד הוא מן החשובים שבתהלים, אם לא החשוב ביניהם. ובאה ההדגשה כהכנה לארגן יכולת להתרכז בכל מלה ומלה של המזמור המרכזי של התפלה שלנו.

התרכזות ולא שגרה. דבקות ולא מצות אנשים מלומדה. השכר כל כך גדול, שרק טמבל יוותר עליו - ואיננו כאלה, ברוך ה'.

"שומר ה' את כל אוהביו"!!!

בחודש הגאולה ולקראת חג ההגנה.

אהוד

נ"ב:-----

שאלו אותי לצורת המחווה של פתיחת הידיים בעת אמירת הפסוק "פותח את ירך ומשביע לכל חי רצון". הבאתי את הדוגמה של הכדורסלן, ללמדנו שמי שמצפה לקבל (כדור, במקרה שלנו) ידע לכוון את ידיו לקבל את הנשלח אליו. אנו, המצפים לשפע שיבוא לנו מן השמים, נכוון את ידינו לקלוט אותו, בתודה ובהודיה. כיצד בכל זאת לפתוח את הידים? ענית כי הפסוק עצמו מלמד אותנו; כתוב "ידך" בלשון יחיד ומנוקד "יְדְךָ" כמכוון לידיך (בלשון רבים). אם כן נפרוש ידנו (השתיים) זו ליד זו, כיד אחת. ויצאנו מצייטים לכתוב, הקרי והכתיב משולבים: שתי הידים, זו לצד זו, שהם יחד ככף רחבה אחת. ובא לציון גואל.

ה צ ב " י

רחובות, אייר התש"ף

אהוד אביבי